

Cursuri universitare

Asist. univ. dr. Andreea CORSEI

FACULTATEA DE DREPT

Program de studii universitare de licență: Drept

Note de curs pentru disciplina

DREPT PENAL GENERAL

Aspecte generale

Cuprins

INTRODUCERE	5	
CAPITOLUL 1. NOȚIUNI GENERALE PRIVIND		
DREPTUL PENAL	11	
1.1. Introducere.....	11	
1.2. Conținut	11	
Dreptul penal ca ramură de drept.....	11	
Știința dreptului penal.....	16	
Principiile fundamentale ale dreptului penal	17	
1.3. Rezumat	19	
1.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	20	
1.5. Bibliografie recomandată.....	23	
CAPITOLUL 2. IZVOARELE DREPTULUI PENAL.....		24
2.1. Introducere.....	24	
2.2. Conținut	24	
Noțiunea și specificul izvoarelor de drept penal.....	24	
Izvoarele formale ale dreptului penal	26	
Normele juridice de drept penal	28	
Interpretarea legii penale	29	
2.3. Rezumat	32	
2.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	32	
2.5. Bibliografie recomandată.....	33	
CAPITOLUL 3. RAPORTUL JURIDIC PENAL.....		34
3.1. Introducere.....	34	
3.2. Conținut	34	
Noțiunea raportului juridic penal și categoriile acestuia	34	
Raportul juridic penal de conformare	35	
Raportul juridic penal de conflict	37	
Faptele juridice penale.....	39	
3.3. Rezumat	39	

3.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	40
3.5. Bibliografie recomandată.....	41
CAPITOLUL 4. APLICAREA LEGII PENALE ÎN TIMP.....	42
4.1. Introducere.....	42
4.2. Conținut.....	42
Considerații generale privind aplicarea legii penale.....	42
Aplicarea legii penale în timp.....	43
4.3. Rezumat.....	49
4.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	50
4.5. Bibliografie recomandată.....	52
4.6. Temă de control.....	52
CAPITOLUL 5. APLICAREA LEGII PENALE ÎN SPAȚIU.....	53
5.1. Introducere.....	53
5.2. Conținut.....	53
Aplicarea legii penale în spațiu.....	53
Extradarea și alte forme de cooperare internațională pentru reprimarea criminalității.....	58
5.3. Rezumat.....	60
5.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	60
5.5. Bibliografie recomandată.....	63
CAPITOLUL 6. NOȚIUNEA ȘI TRĂSĂTURILE ESENȚIALE ALE INFRAȚIUNII.....	64
6.1. Introducere.....	64
6.2. Conținut.....	65
Conceptul de infracțiune și definiția generală a infracțiunii.....	65
Fapta prevăzută de legea penală, trăsătură esențială a infracțiunii.....	66
Vinovăția, trăsătură esențială a infracțiunii.....	67
6.3. Rezumat.....	70
6.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	71
6.5. Bibliografie recomandată.....	73

CAPITOLUL 7. CONȚINUTUL INFRAȚIUNII (I).....	74
7.1. Introducere.....	74
7.2. Conținut.....	74
Noțiunea și clasificarea conținutului infracțiunii.....	74
Condițiile preexistente infracțiunii.....	78
7.3. Rezumat.....	81
7.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	82
7.5. Bibliografie recomandată.....	84
CAPITOLUL 8. CONȚINUTUL INFRAȚIUNII (II).....	86
8.1. Introducere.....	86
8.2. Conținut.....	86
Situția premisă.....	86
Conținutul constitutiv al infracțiunii.....	87
8.3. Rezumat.....	91
8.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	92
8.5. Bibliografie recomandată.....	94
8.6. Temă de control.....	94
CAPITOLUL 9. CAUZELE JUSTIFICATIVE.....	95
9.1. Introducere.....	95
9.2. Conținut.....	95
Considerații preliminare privind cauzele justificative.....	95
Legitima apărare.....	96
Starea de necesitate.....	98
Exercitarea unui drept sau îndeplinirea unei obligații.....	100
Consimțământul persoanei vătămate.....	101
9.3. Rezumat.....	102
9.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	103
9.5. Bibliografie recomandată.....	106
CAPITOLUL 10. CAUZELE DE NEIMPUTABILITATE.....	107
10.1. Introducere.....	107
10.2. Conținut.....	107
Considerații preliminare privind cauzele de neimputabilitate.....	107
Constrângerea fizică și constrângerea morală.....	108

Excesul neimputabil	109
Minoritatea făptuitorului.....	110
Iresponsabilitatea	111
Intoxicația	113
Eroarea.....	114
Cazul fortuit.....	117
10.3. Rezumat.....	118
10.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	119
10.5. Bibliografie recomandată.....	121
10.6. Temă de control.....	122

CAPITOLUL 11. FORMELE INFRAȚIUNII

INTENȚIONATE (I).....	123
11.1. Introducere.....	123
11.2. Conținut	123
Fazele de desfășurare a infracțiunii intenționate.....	123
Formele infracțiunii intenționate după fazele de desfășurare a activității ilicite	125
11.3. Rezumat.....	129
11.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	130
11.5. Bibliografie recomandată.....	130

CAPITOLUL 12. FORMELE INFRAȚIUNII

INTENȚIONATE (II).....	132
12.1. Introducere.....	132
12.2. Conținut	132
Tentativa (modalități)	132
Desistarea și împiedicarea producerii rezultatului, cauze de nepedepsire a tentativei.....	134
Infracțiunea – fapt consumat	135
Infracțiunea – fapt epuizat	135
12.3. Rezumat.....	136
12.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	137
12.5. Bibliografie recomandată.....	139

CAPITOLUL 13. SĂVÂRȘIREA INFRAȚIUNII PRIN COOPERAREA MAI MULȚOR PERSOANE (I)	140
13.1. Introducere	140
13.2. Conținut	140
Preliminarii privind pluralitatea de infractori	140
Aspecte generale privind participația penală	142
Participația penală proprie	143
13.3. Rezumat	148
13.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	148
13.5. Bibliografie recomandată.....	150
 CAPITOLUL 14. SĂVÂRȘIREA INFRAȚIUNII PRIN COOPERAREA MAI MULȚOR PERSOANE (II)	 151
14.1. Introducere	151
14.2. Conținut	151
Participația penală improprie	151
Pedepsa în cazul participațiunii	153
14.3. Rezumat	154
14.4. Test de autoevaluare a cunoștințelor.....	155
14.5. Bibliografie recomandată.....	158
 BIBLIOGRAFIE GENERALĂ	 159

Asist. univ. dr. Andreea CORSEI

FACULTATEA DE DREPT

Program de studii universitare de licență: Drept

Note de curs pentru disciplina

DREPT PENAL GENERAL

Aspecte generale

Universul Juridic

București

-2025-

Capitolul 1

NOȚIUNI GENERALE PRIVIND DREPTUL PENAL

1.1. Introducere

În cadrul acestui capitol sunt prezentate noțiunile generale, precum și principiile fundamentale ale dreptului penal.

Obiectivele urmărite sunt

- *Însușirea noțiunii de drept penal ca ramură a sistemului nostru unitar de drept și deosebirea acesteia de noțiunea de știință a dreptului penal;*
- *Analiza principiilor fundamentale ca idei și reguli diriguitoare care fixează cadrul politico-juridic în conformitate cu care trebuie să aibă loc reacția societății față de cei care încalcă legea penală.*

Durata medie de parcurgere a acestui capitol este de aproximativ 3 ore.

1.2. Conținut

Dreptul penal ca ramură de drept

Considerații preliminare

La apariția primelor comunități de tip social, pedeapsa reprezenta răzbunarea pentru răul comis de infractor. Putea fi individuală sau colectivă și era nelimitată, ceea ce determina, în final, repetarea conflictelor. În consecință, s-a impus limitarea acestora.

În antichitate, *Legea talionului* („ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”) a determinat ca riposta să fie proporțională cu intensitatea

agresiunii, ceea ce, deși aparent conferea un caracter de justiție, de dreptate, în fapt, dubla pierdere suferită de societate și, în plus, semnificația și importanța valorilor sociale vătămate puteau fi diferite pentru diferiții titulari ai acestora. Regula talionului a fost înlocuită cu *compoziția* – respectiv înțelegerea intervenită între părțile în conflict, în baza căreia cel vătămat primea o indemnizație pentru răul suferit.

După apariția statului de drept, funcția de apărare a valorilor sociale fundamentale ale societății împotriva faptelor periculoase revine statului și urmează să fie realizată prin intermediul normelor de drept penal. Astfel, faptele indivizilor prin care valorile sociale erau puse în pericol sau vătămate efectiv constituie infracțiuni, iar reacția împotriva acestora reprezintă monopol de stat.

Constatăm că evoluția societății de-a lungul timpului, în perioadele istorice care s-au succedat, a influențat în mod fundamental evoluția sistemelor de politică penală.

Existența în societate a presupus, încă de la început, organizarea și disciplina fără de care conviețuirea ar fi fost de nerealizat. În consecință, instituirea unor reguli de conduită obligatorii care să stabilească drepturi, libertăți și obligații ale oamenilor în relațiile lor reciproce a devenit imperios necesară, iar respectarea acestora asigurată, la nevoie, de către forța publică.

Noțiunea dreptului penal

Pentru ca faptele care constituie infracțiuni să fie bine stabilite, pentru ca sancțiunile cu caracter penal să fie aplicate numai celor ce au săvârșit infracțiuni, este necesar să intervină normele penale, iar acestea, în totalitatea lor, formează dreptul penal.

În doctrină s-au formulat diferite definiții ale dreptului penal, dintre care amintim pe aceea care arată că „Dreptul penal reprezintă *o ramură a sistemului nostru unitar de drept formată din ansamblul normelor juridice care reglementează conduita persoanelor și relațiile dintre acestea în raport cu valorile sociale fundamentale ocrotite de legea penală, prin interzicerea faptelor care pot vătăma sau pot pune în pericol aceste valori, sub iminența aplicării unei sancțiuni penale celor ce le săvârșesc*”.